К XVI. Ч. 2 (174).

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW · A CHILDREN'S MAGAZINE

ЛЮТИЙ 1969

ЛИСТУВАННЯ

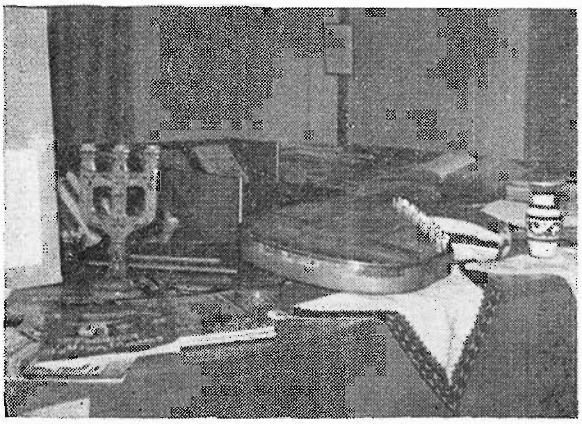

Павлик Гончаров з Розел, Ілл., пише: Дорога „Веселко”! Я маю вже дев'ять років і ходжу до четвертої кляси англійської школи. Вдома вчуся по-українськи. Мені сподобалася „Недокінчена казка”. Так само подобаються мені інші казки у „Веселці”. Посилаю Тобі свою знімку — я тепер так виглядаю. Також дуже люблю загадки. Відгадай що це: Має шийо, але не має голови?

Відповідь Редакції: Дорогий Павлику! Дякуємо за листа й світлину. Тішить нас, що Тобі подобаються казки, друковані в „Веселці”. Розгадка твоєї загадки — пляшка. Чи так? Напиши нам. Вітаємо щиро!

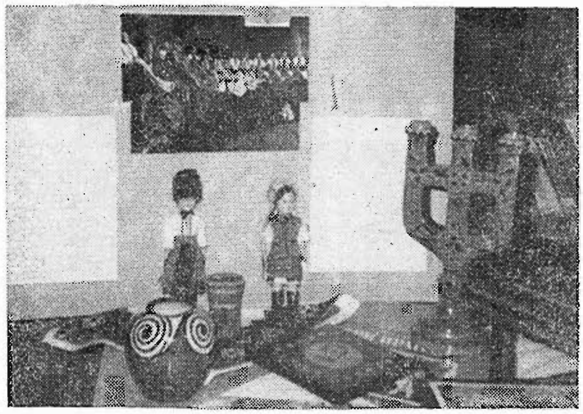
Наталія Литваківська з Гері, Інд., гарно описує виступ українських пластунів і пластунок на телевізії та свою участь у показі культури різних країн на виставці, влаштованій у її школі. Прочитаймо її листа:

Дорога „Веселко”! Я маю 10 років. Живу в Гері, Інд., „Веселку” передплачує мені моя хрищена мама Ганна Черінь. Дуже люблю Тебе читати й багато навчилася від Тебе про Україну. В американській школі, до якої ходжу, була влаштована виставка, і кожний учень мав показати культуру й традиції якоїсь країни, що його цікавить. Я вибрала Україну, тому що це країна моїх батьків.

Столик з мистецькими народними виробами й бандурою.

Увечері батьки прийшли оглядати виставку. Я була вдягнена в народний одяг. На столі, що був під моєю опікою, я поклала вишивані серветки та гуцульську різьбу, кераміку, вишивані подушки, ляльки в українських одягах та українські книжки й журнали. Посередині красувалася бандура. Відвідувачі оглядали

Столик з ляльками в народних одягах, керамікою, гуцульською різьбою й книжками.

й любувалися та розпитували про Україну. Отак я познайомила їх з моєю батьківщиною — Україною.

У вівторок 24-го грудня м.р. на телевізії відбулася програма „Ди ворлд ов Крісмес”. У програмі діти, роджені в ЗСА, співали коляди й виконували танки країни своїх батьків. І вгадайте що? Виступили також українські діти — пластуни й пластунки з Ню Йорку. Вони танцювали гопака. Одяги були чудові й прекрасно вийшли на нашому кольоровому телевізорі. Наша родина однозгідно ствердила, що українські народні одяги й танок були найкращі з-поміж усіх.

Від Редакції: Дорога Наталко! Твій опис телевізійної програми з участю українських дітей і Твоя участь у шкільній виставці, в якій Ти познайомила відвідувачів з Україною, дуже нас зацікавив. Сподіваємося, що й інші читачі „Веселки” так само подбають познайомити чужинців з Україною.

ВЕСЕЛКА
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ
THE RAINBOW • A CHILDREN'S MAGAZINE

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи Я. Гніздовського

"THE RAINBOW" — "VESELKA"

Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription $4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Фото на обкладинці:
Зима в Карпатах

Слова: Г. ЧОРНОВИЦЬКА *Музика: О. ЗАЛЕСЬКИЙ* *Ілюстрація: П. ХОЛОДНИЙ*

ЛАСКАВИЙ НАШ БОЖЕ!

Ласкавий наш Боже!
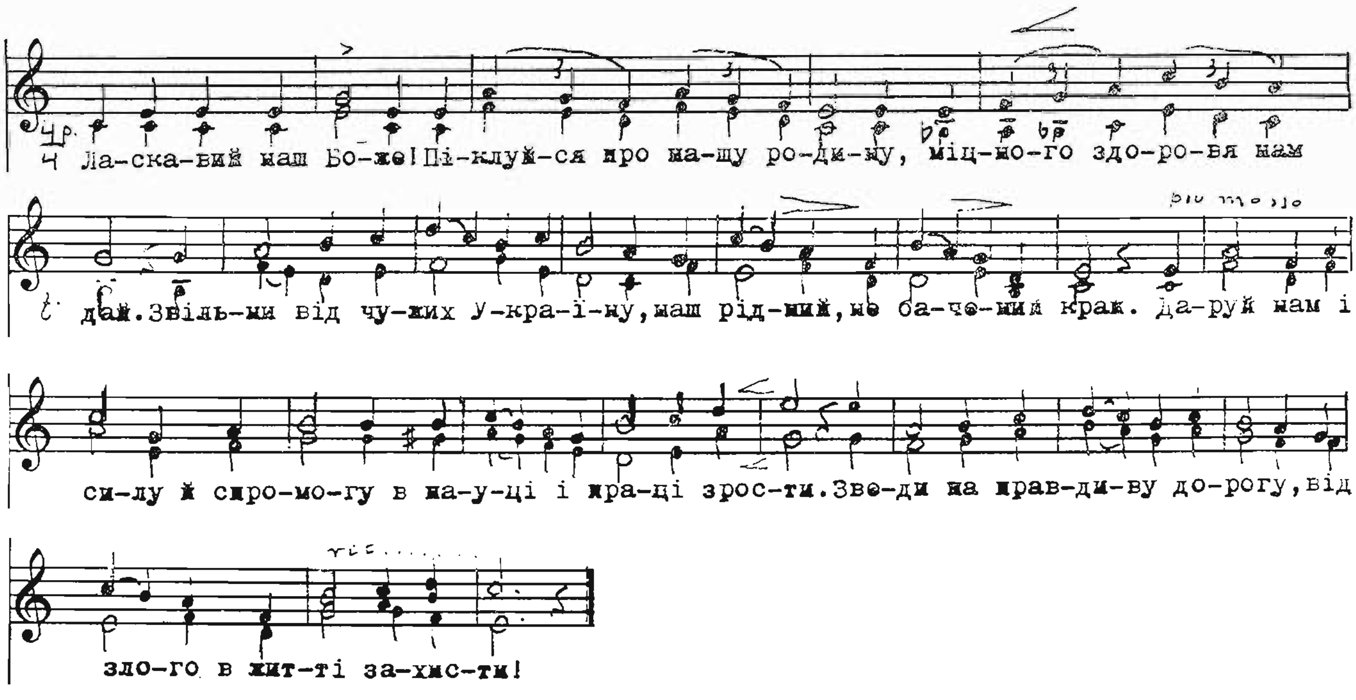
Піклуйся про нашу родину,
міцного здоров'я нам дай.

Звільни від чужих Україну,
наш рідний небачений край.

Даруй нам і силу й спромогу
в науці і праці зрости.

Зведи на правдиву дорогу,
від злого в житті захисти!

ДІТИ! У 75-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ Й „СВОБОДИ" ПОПРОСІТЬ СВОЇХ БАТЬКІВ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ВАС В УНСОЮЗІ. У ЦЬОМУ ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ СТАНЬТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ НАЙКРАЩОГО У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ЖУРНАЛУ ДЛЯ ДІТЕЙ „ВЕСЕЛКА", ЩО ВВІЙШОВ У ШІСТНАДЦЯТИЙ РІК ВИДАННЯ. ЧИТАЙТЕ Й ПОШИРЮЙТЕ ЙОГО, ПРИЄДНУЙТЕ ЙОМУ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ. ЖЕРТВУЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

О. СИРОВАТКА *Ілюстрації Ю. КОЗАКА*

СВАРЛИВІ НОГИ ОЛЕНКИ

Мабуть, ще ніхто не бачив такої дівчини, як Оленка. Заледве прокидалася вранці, відразу починала сваритись і сварилася цілий день.

Сварилася з усіма, кого тільки зустрічала: з черевиками, шнурівками, з лялькою, м'ячиком з їжею (з нею таки найбільше!), з мамою, татом, листоношею, продавцем газет, сусідами, доктором, з усіма дітьми — ба, навіть із власною тінню, а ввечері з ліжком і ковдрою. Сварилась і сварилась, і рот у неї не замикався.

— Накрийменепорядно! — кричала ввечері на ковдру! — Небачишщоногивменевистають?

А вдень, коли світило сонечко, сердилася на свою тінь:

— Неходивсепобілямене! Ятебенепотребую! Геть! Чомувсеплутаєшсяпідногами?

Коли отак Оленка все сварилась і сварилась, то й не диво, що навчилися сваритись і її ноги. От тоді й почалося!

Ішла Оленка вулицею, ступала пишно, наче князівна, і дивилася, з ким би тут можна знов посваритися. Знечев'я почула, як її ліва нога заговорила до правої:

— Думаю, що тепер повинні ми йти наліво.

— Ні! — відповіла права нога. — Вважаю, що треба йти направо.

— Наліво краще! — сказала ліва нога.

— А я йду направо! — заявила права.

— Прошу дуже, шановна пані, права ніжко! Ідіть, куди хочете! Я ж вас не стримую! — забурмотіла ліва нога.

— Та ж певно, шановна пані, ліва ніжко! Піду туди, куди мені подобається!

І ось, права нога рушила направо, ліва наліво, а Оленка — геп! — і впала. Підвелася, глянула на збиті коліна й почала плакати, а разом з нею плакала ліва нога і хлипала права нога.

Оленка обтріпала спідничку й рушила далі. Ішла крок за кроком, нога за ногою.

— Тепер я пішла б направо, — відізвалася ліва нога.

— А мені й не сниться! — спротивилася права нога.

І ось, права нога рушила наліво, ліва — направо, а бідна Оленочка — геп! — знову впала. Плаче-лементує, коліна в неї болять . . .

Але нічого робити! Підвелася, обтріпала спідничку й подумала, що найкраща рада на всі клопоти — морозиво. Швидко побігла по морозиво. Але її ноги продовжували сварку і кожна робила, що хотіла: ліва ступала наперед, права — назад, ліва хотіла бігти, а права — стояти, потім знову ліва хотіла стояти, а права бігла.

Оленка ледве-ледве дійшла додому. Ще на сходах її ноги сварилися й ніяк не могли погодитися. Ліва перескакувала два східці вгору, а права — два східці вниз.

Оленка вже не могла ступити кроку, щоб не спотикнутись, не хитатись на всі боки, не падати. Не було ради, матуся пішла з Оленкою до лікаря.

Оглянув лікар Оленку, обстукав, посвітив лямпочкою на ноги й нічого не сказав, тільки покрутив головою. Оленка мусіла перед ним ходити по кімнаті, але яке то було ходіння! Одна нога наліво, друга направо і знову одна в одну сторону, а друга в другу.

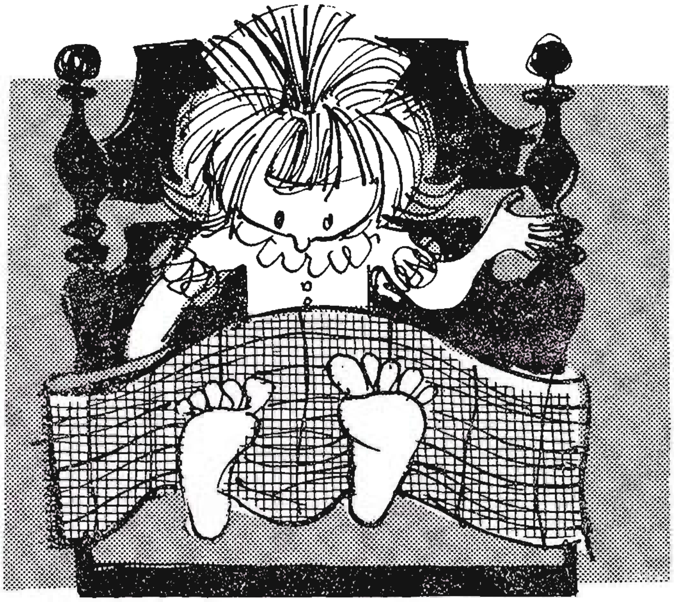
— Такої дивовижі я ще не бачив! Що воно може бути? — дивувався доктор.

Думав-думав, урешті каже до мами:

— Прошу вас, а, може, ваша донечка дуже говірка і таки — сварлива?

Матуся дуже любила свою Оленочку й не хотіла ні одного злого слова чути про неї.

— Алеж, пане докторе! — відповіла швидко. — Моя Оленка сварлива? Ніколи! І не думайте такого!

Однак доктор знову недовірливо покрутив головою і врешті заявив дуже по-вченому:

— Оленка хвора. Але її можна вилікувати. Оленка хвора на хронічну сварливизну в сполуці з тяжкою стадією авантурози.

Щойно тепер, коли пан доктор такими вченими словами з'ясував хворобу, матуся погодилася:

— Ваша правда, пане докторе! Моя донечка дійсно трохи сварлива . . .

— Ну, то тепер уже все ясно! — зрадів доктор. — Ваша донечка заразила своєю сварливістю власні ноги. Якщо вона не перестане сваритись, то і з ногами не буде ладу. Знаю тільки один припис: до ліжка, не сваритись і не сперечатися!

Лежала Оленка в ліжку один день, лежала другий, а третього дня каже до своїх ніжок:

— Ніжки, ніженьки мої! Ну, скажіть самі, чи все це було нам потрібне? Тепер мусимо лежати й лежати, навіть ніяк вихопитись по морозиво.

— Так, це правда! — сказала права нога. — Мені зовсім не хочеться лежати.

І, на диво, ліва нога сказала те ж саме:

— А думаєте, що мені хочеться? Це ж ніяка приємність отак лежати й лежати!

Усе скінчилося щасливо. Оленка перестала сваритися, ніжки видужали. Знову могли бігати з Оленкою без ніяких неприємних пригод.

А по морозиво бігли завжди найшвидше.

Переказав Б. Данилович

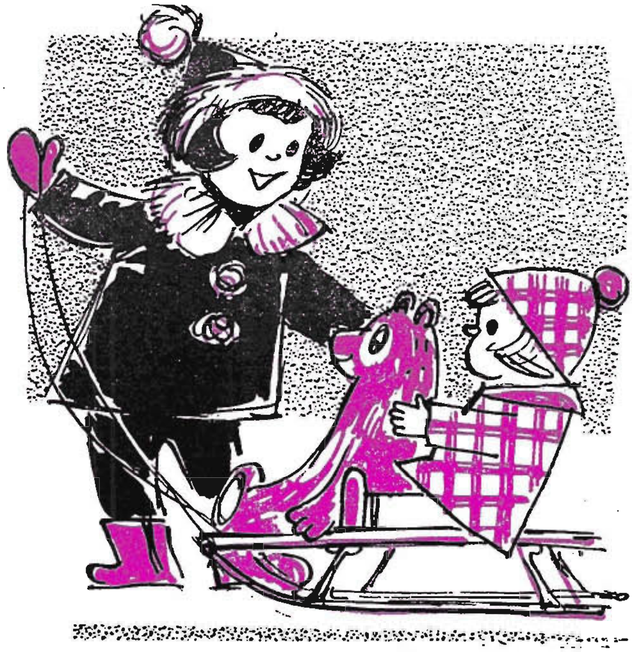
Пояснення-словничок: **тінь — shadow; ковдра — quilt; пишно — pompously; знечев'я — нараз, несподівано; хлипати — to sob, to whimper; морозиво — ice-cream; спотикнутися — to stumble, to trip; дивовижа — wonder, rarity; хронічний — тривалий, довгочасний; сварливизна і авантуроза — видумані насмішливі слова на зразок учених назов різних хвороб.**

СНІЖИНОЧКИ-ІСКРИНОЧКИ

(Ілюстрація Ю. Козака)

Сніжиночки - іскриночки
Кружляють угорі,
А дівчинка Мариночка
Гуляє у дворі.

Все бігає з санчатами
І возить по сніжку
Ведмедика пухнатого
І лялю в кожушку.

Вкривають білим килимом
Дороги і стежки
Сніжиночки-іскриночки,
Біленькі зірочки.

Діма

Іскринка — мала іскра (sparkle); килим — carpet, rug.

Іван МАСЛЯНКО

ЩИГЛИК

Зима. Все укрите снігом, лише стрічки диму в'ються над сільськими хатами. Пташки втікають з поля ближче села. Між хатами кращий захист від холодних вітрів, тепліше й легше знайти поживу. Але тут треба оберігатися від шулік, котів, а часом і від хлопців. Хлопці не раз ловлять пташок та саджають їх у клітку, щоб їм співали. Звичайно, пташки в клітці не завжди хочуть співати, бо клітка — це неволя. Деякі пташки звикають до клітки й співають, але ці пісеньки трохи йнакші — сумніші, як на волі.

Ганнусин брат Івась зловив кілька щиглів і примістив їх у клітці. Лише один щиголь співав, а решта не хотіла співати. Мати казала випустити тих, що не співають, а залишити тільки того, що співає. Івась так і зробив.

Бувало, як тільки настане ранок і сонце підійметься вгору та загляне у віконце, щиголь починає співати голосно, на всю хату — цвірінькати, посвистувати та виводити чудові трелі. За ці пісеньки Ганнуся дуже любила щигля.

Одного разу сталася із щигликом така неприємна подія, що привела дівчинку аж до плачу. Ганнуся зняла клітку зі стіни й поставила на столі, щоб її почистити. Кіт Мурлика, що сидів у кутку, нараз скочив до клітки, щоб зловити щиглика. Просунув лапку поміж дроти клітки, зачепив кігтем щигля і роздер йому ніжку. Ганнуся вмить схопила кота, але вже було запізно. Поранений щиголь тріпав крильцями на підлозі.

Ганнуся підняла щигля, оглянула ранку й вирішила рятувати пташка. Перев'язала ніжку м'яким полотенцем і прив'язала патичок до ніжки, ніби протезу. Івась настоював, щоб до води додати трохи аспірини, бо щиголь може мати гарячку, але мати заборонила цей лік, бо він призначений лише для людей.

Щиголь наїжив пір'ячко і час від часу почіркував, немов давав знати, що він ще живий. На другий день щиголь почав голосніше чіркати і пробував навіть ходити, але це йому ще не вдавалося.

По кількох тижнях Ганнуся відв'язала протезу і зняла перев'язку. Рана вже загоїлась, і щиголь міг жваво бігати, мов нічого й не було. Як тільки наставав день і сонце світило у вікно, щиголь виспівував свої пісні, немов із вдячности Ганнусі за рятунок від смерти. Ганнуся та Івась цим дуже тішилися.

Прийшла весна й усе надворі ожило. Ганнуся порадила Івасеві випустити щигля на волю. Крізь відчинене вікно щиголь вилетів на грушу і на радощах не знав, що робити — цвірінькав, свистав та заводив різні трелі. Потім полетів у зелені сади.

За кілька днів ранесенько щиголь прилетів до хати, наївся насіння, запив водичкою і довго виспівував. Так ціле літо час від часу щиголь прилітав відвідати дітей і поспівати їм трохи. Минуло літо, а як прийшла зима, то щиголь вернувся до хати, до своєї клітки і тут перезимував. Так було кілька років: навесні вилітав на волю, а на зиму вертався до клітки. Врешті постарів і скінчив життя.

Ганнуся й Івась довго тужили за своїм співучим приятелем. Раз Ганнуся пішла до міста й купила штучного дерев'яного щиглика, дуже гарно розмальованого. Настромила його на патичок і поставила в клітці. Гляне, бувало, на дерев'яного щиглика та й згадає живого і його приємний спів. То був справжній дитячий пам'ятник щигликові-співакові.

Пояснення-словничок: **щиголь — невеличкий співучий пташок (goldfinch); стрічка — ribbon, band; шуліка — хижа птиця (kite, hawk); трелі — trills; кіготь — пазур (claw, nail); протеза — тут splint; почіркувати — видавати з себе звук чір-чір; перев'язка (на рані) — bandage.**

Леонід ГЛІБІВ *Ілюстрація О. СУДОМОРИ*

Лисиця жалібниця

У тихому гаю Лисичка щастя мала,
Як у своїм добрі жила, гуляла:
Ніхто її там не лякав,
І вдень і ввечері там соловей співав,
І пташки пурхали, зозуленька кувала;
Скрізь зеленіло, все цвіло;
Так гарно, любо там було.
Лисиця так Сові казала:
„От де по правді можна жить
І доленьку хвалить,
В добрі кохаться, всіх любити,
Ніколи зла і кривди не чинити!"
Якби ж то правдонька щербата не була,
То може й справді б так жила.
Раз на калині недалечко
Угляділа вона гніздечко, —
Сиділи пташки там.
„Ох, — каже, — як не гріх котам
Таких малесеньких, безвинних не жаліти!
І їм же хочеться на світі жити . . .
Ну, вже коти! Десь на лихо вони
Вродились, вражії сини:
Не тільки вдень — вночі поживу бачуть,
Не бачуть тільки, як горюють в світі, плачуть . . .
Зажерливих пройдисвітів таких
Я перевішала б усіх . . ."
І жалібниця щось сказати ще хотіла,
Аж пташки із гнізда додолу якось ляп —
Лисичка зараз хап та хап:
Прехорошенько всіх поїла . . .
Як жалібно співати почала,
А он на що звела!

ШКІЛЬНА РАДА УККА, ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ КАНАДИ, ШКІЛЬНА РАДА АВСТРАЛІЇ Й СВІТОВА ВИХОВНО-ОСВІТНЯ СЕСІЯ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ РЕКОМЕНДУЮТЬ „ВЕСЕЛКУ" ШКОЛАМ УКРАЇНОЗНАВСТВА, ЯК ДОПОМІЖНУ ЛЕКТУРУ.

БАТЬКИ, ВЧИТЕЛІ, ВИХОВНИКИ! ЧИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕДПЛАТИЛИ „ВЕСЕЛКУ?" ЯКЩО НІ — ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО, ЩОБ ВАШІ ДІТИ СТАЛИ ЧИТАЧАМИ НАЙКРАЩОГО У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ДИТЯЧОГО ЖУРНАЛУ!

ВЕСЕЛОЧКА
СТОРІНКА ДЛЯ МАЛЯТ

ТРОЄ ПОРОСЯТ І ВОВК

(Ілюстрації Галини Мазепи)

Троє поросят вибігло з маминої хати. Вони підстрибували, сміялися, а потім почали змовлятися:

— Втечемо від мами далеко-далеко! Збудуємо собі хатки й будемо самі жити.

Поросята біжать по стежечці, а пташка їм навздогін:

— Стережіться вовка!

— Ми собі збудуємо міцні хатки, щоб вовк до нас не добрався, — відповіли пташці втікачі.

Перше порося прибігло на зелену леваду. Із сусідньої ниви воно принесло кілька снопів і збудувало собі солом'яну хатку.

— Отут мене вовк не знайде! — радісно закувікало.

Сидить порося у своїй хатці, добре йому там. Аж ось іде лютий вовк. Побачив порося в солом'я-

ній хатці, підійшов ближче, клацнув зубами й каже:

— Дозволь мені увійти!

— Ні! Ти мене з'їси! — закричало порося.

— А, ти мене не запрошуєш?! Коли так, я розвалю твою хатку.

Вовк як дмухне, як дмухне! Снопи не вдержались укупі, розкотилися по леваді.

Нема хати в поросяти.

Друге порося зайшло в ліс і там збудувало собі міцнішу хатку, — з дерева.

— Я справжній тесляр, добру хату збудував. Тепер не боюся вовка! — само себе хвалить.

Сидить воно в дерев'яній хатці. Аж ось і вовк іде. Перше порося втекло від нього, то він хоче вхопити друге.

— Дозволь мені увійти, — просить вовк.

— Ні! — відповідає порося.

Тоді сердитий вовк почав дмухати і дмухати. І лапами бив хатку, поки таки розвалив.

Нема хати в поросяти. Ледве живе втекло в кущі.

Третє порося було розумніше, воно пішло далі. Довго йшло, аж поки натрапило на купу цегли коло фарми.

— Оце добрий матеріял на хату! — сказало порося й почало класти хату з цегли. Працювало, як справжній муляр.

Гарна й міцна хата в поросяти, та ще й під яблунею. Сидить воно в хаті, виглядає у віконечко. Аж ось іде вовк. Він лютий. Відразу почав

дмухати і лапами бити — нічого не зробить, не розвалить хати. Вже й головою бив у стіни, а хата стоїть!

Тоді вовк підійшов до віконця й гукає:

— Поросятку! Я прийду завтра, поможу тобі яблука зібрати з дерева!

Так вовк хотів зловити порося біля яблуні. А порося хитре. Воно само швиденько зібрало яблука і сховалося в хату.

А що потім було?!

Як прибігло до розумного братіка перше поросятко, як прибігло й друге, третій братік їм розповів:

— Вовк добивався до мене другого дня. Я сказав йому нехай лізе через димар. А в печі вогонь горів. Вовк поліз через димар, упав у вогонь і згорів.

Сміялися поросята, раділи, що вовка вже нема. Перший і другий братік хвалили третього: він так розумно придумав!

— А найкраще жити в маминій хаті. Там нам нічого не страшно. Побіжімо до мами! — сказали поросята й відразу побігли додому, до своєї мами.

Переказала Г. Чорнобицька

Пояснення-словничок: **левада — meadow; сніп — sheaf; клацати зубами — to click; тесляр або тесля — carpenter; цегла, цеглина — brick; димар — chimney.**

УСМІХНИСЯ

У ШКОЛІ

(Подав Михась Левко, учень 6-ої кляси Школи Українознавства в Джерзі Ситі)

1) Учитель: — Скажи мені, Михасю, які властивості має вода?

Учень: — Вода має такі властивості, що коли миюся, то вона стає чорною, наче смола.

2) Чому вранці літньою порою на рослинах постає роса? — питає вчитель Івася.

Івась відповідає: — Мені здається, що роса на рослинах постає тому, що Земля так швидко крутиться, аж пріє.

СКАРБИ ВОДЯНИКА

(Ілюстрації Б. Певного)

Жив колись над рікою Дністром в Україні хлопчина Івасик. Від весни до осени купався він у ріці, плавав, поринав, ловив рибу.

Одного разу після великої бурі вода в ріці піднялася, завирувала й запінилася. Та ледве сонце блиснуло з-за хмар Івасик побіг над ріку.

Хоч батько й мати остерігали Івасика, він таки скинув одежу і скочив у воду. Течія була така сильна, що хлопчину зразу понесло на середину ріки. Став Івасик борсатися, пробував вернутися до берега, та бистрі хвилі перемагали. Вибився Івасик із сил і став кричати-кликати на поміч. Кричав так голосно, що почув його на дні ріки Водяник. І добре, що почув, бо Івасик ось-ось був би вже затонув.

Водяник не любив, коли хтось живий попадав у його царство. Тому кожного, хто попав до нього, без жалю топив.

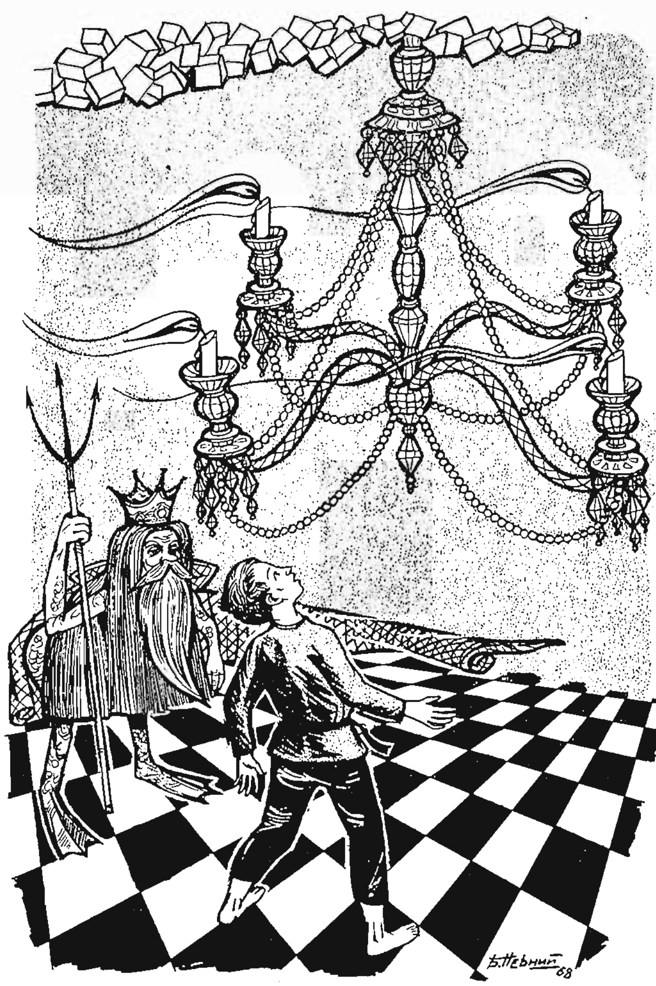
Івасика Водяник здавна уподобав, бо й гарний і добрий був хлопчина. Водяникові стало жаль Івасика, тому вирішив урятувати його. А й сумно та скучно було Водяникові сидіти самому в своєму великому підводному царстві — з Івасиком було б йому веселіше.

Водяник заколихав Івасика на хвилях, хлопчина заплющив очі і заснув. Тоді Водяник поніс його на руках у свій підземний палац.

Ніколи ще перед тим не переступала воріт палацу нога живої людини. Водяник поклав Івасика в постелю. Ліжко було з кришталю і стояло в кришталевій кімнаті. Водяник заховався за кришталевою завісою і ждав, аж хлопчина пробудиться.

Івасик пробудився. Розглянувся довкола й побачив, що лежить на кришталевому ліжку у кришталевій кімнаті. На кришталевому столі лежало багато іграшок — усі з кришталю.

Івасик простягнув руку до іграшок, та враз пригадав свою рідну хату і гірко заплакав.

Водяник вийшов з-поза завіси і спитав:

— Чому ти, хлопчику, плачеш?

Івасик не відповів і плакав далі.

— Може тобі щось болить? — запитав Водяник.

Хлопчина мовчки заперечив головою.

— Ти боїшся тут?

— Ні, — відповів Івасик.

— А може за кимсь тужиш?

— За домом! — сказав Івасик і ще дужче заплакав.

Водяник спитав:

— А хіба у тебе вдома є отакі багатства?

— Ні, нема! — сказав Івасик.

— Значить, твій дім гірший від цього?

— Кращий, кращий! — скрикнув Івасик.

— Чому кращий?

Хлопчина не відповів нічого.

Водяник пішов геть, а Івасик, наплакавшись, заснув.

Уночі Водяник тихесенько прийшов до хлопчика, взяв його на руки й заніс у другу кімнату.

Коли Івасик пробудився, то побачив, що лежить на срібному ліжку в кімнаті із срібла — і стеля, і стіни, і підлога — все було срібне. На срібному столі лежали іграшки — всі із чистого срібла.

Наче заворожений, дивився Івасик на оці скарби.

Узяв із столу іграшки і став ними бавитися. Та скоро залишив оту забаву. Згадав знову рідний свій дім, згадав братіка і сестричку, як бігав з ними по полях і лісах, як радісно вертався з ними додому, до рідної матусі і батечка. І знову заплакав.

Прийшов до нього Водяник:

— За ким же ти плачеш, хлопчику?

— За братіком і сестричкою! — крізь сльози промовив Івасик і ще дужче заплакав.

Водяник залишив Івасика самого, і той заснув. Тоді Водяник переніс його обережно в третю кімнату.

Коли Івасик пробудився, то побачив, що лежить на золотому ліжку посеред золотої кімнати. Стіл, крісла й усі іграшки були золоті.

Івасик чув уже давніше казки про чарівні підводні палаци та про багатства Водяного Царя, але і в казках годі було дібрати слів, щоб розказати про такі чудові золоті кімнати, такий блиск і сяйво, що аж очі сліпило.

Очарований тим сяйвом, Івасик простягнув руки, взяв іграшки, щоб погратися ними. Та тільки

почав гратися — згадав батька й неньку і заплакав гіркими сльозами.

Прибіг Водяник і став допитуватись:

— І чому ти плачеш, хлопчику?

— Згадав батька й неньку, — відповів Івасик.

— Невже ж батько й ненька дорожчі тобі за золото? — здивувався Водяник. Він і не знав, що таке батько й ненька, що таке брат і сестра.

— Дорожчі! — проказав твердо Івасик.

Тоді Водяник зібрав усі дорогоцінні перли, що були в глибинах його підводного царства, усі самоцвіти і насипав їх перед хлопчиною так високо, що сягали аж до стелі.

— Скажи, чи й тепер батько й мати дорожчі тобі за оці всі самоцвіти?

Івасик заплющив очі, щоб не осліпнути від блиску самоцвітів, і відповів:

— Даремно питаєте мене! Нема такого багатства, щоб було дорожче за рідного батька й неньку! Вони дорожчі за срібло, за золото, за самоцвіти, вони найдорожчі за все в усьому світі. Дорогі мені і братік і сестричка, дорога мені і ота рідна

земля, де жили мої дідусь і бабуся, де живуть батько й мати, де стоїть наша хата, а над нею висить блакитне наше небо!

Зрозумів урешті Водяник, що ніякими скарбами не заманить Івасика. Підождав, поки хлопчик заснув, тоді виніс його сонного на берег ріки і поклав біля одежі. А кишені одежі наповнив шматками золота й самоцвітами.

Коли Івасик пробудився і побачив, що лежить на березі рідної ріки, скочив на ноги і став одягатися. „Та й дивний же сон мені приснився!" — подумав Івасик.

Аж намацав у кишенях золото й самоцвіти і зрозумів, що то не був сон — він справді був у підводному царстві Водяника!

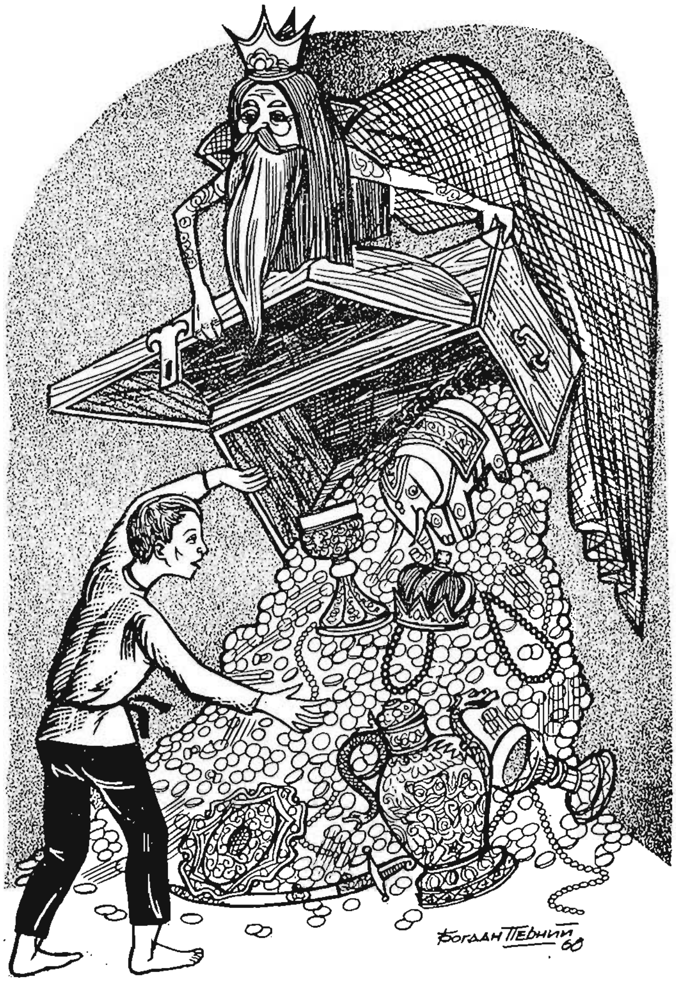
Щасливий і радісний побіг додому — до неньки й батька, до братіка й сестрички. Застав їх усіх у сльозах, вони плакали, бо думали, що Івасик утонув. Яка ж тепер була радість і щастя в усій родині!

А золота і самоцвітів мав Івасик стільки, що було за що побудувати новий дім. Зажили вони в ньому щасливо.

Івасик ходив і далі над ріку, але не після бурі, коли підіймалася вода. Купався, і плавав, і поринав у воду, але оминав небезпечні й глибокі вири.

А Водяник вернувся в своє підводне царство і засумував. Досі він думав, що в своїм палаці зібрав найбільші скарби світу. Тепер зрозумів, що в людей цінніші від скарбів батьки й мати, брати й сестри, а їх Водяник ніколи не мав. Це так його засмутило, що він плакав три дні. Так плакав, що на Дністрі хвилі шуміли й високо здіймалися вгору.

За словенською казкою —
Б. Данилович

Пояснення-словничок: **вирувати** — крутитися (to swirl); **борсатися** — кидатися, пручатися (to roll, to flunder); **течія** — stream; **кришталь** — прозорий мінерал, уживаний для виробу дорогоцінних речей; **стеля** — ceiling; **самоцвіт** — gem.

СИНІЙ ВОВК

Змалював я синій ліс,
в лісі ходить синій лис,
а по синій павутині
синій вовк на сосну зліз.
В того вовка два крила,
дзьоб і кігті, як в орла.
Він пантрує синю пташку,
ту, що хутро одягла.
А з-під мокрої землі
виповзають муравлі,
і такі вони великі,
як найбільші кораблі.
Всі сміються:
— Ха-ха-ха!
Нісенітниця яка!
На усій землі немає
отакого хижака.
Де ти бачив синій ліс?
Де твій вовк на сосну ліз?
Ми з такої небилиці
насміялися до сліз.
Я кажу:
— Не на землі
ці вовки та муравлі —
я їх бачив на Венері,
там тварини не малі.
Я там був. Як ви не вірите,
то злітайте — перевірите.

Л. Гайдай

Пояснення-словничок: **пантрувати** — підглядати, стежити за кимсь (to watch); **хижак** — beast of pray; **небилиця** — вигадка (fiction, fable).

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ*

ГОЦА ДРАЛА

Гей, зима, мороз і сніг
На поля й ліси наліг.

Кажуть мишки: „Де нам дітись?
Гоценько, пусти погрітись!"

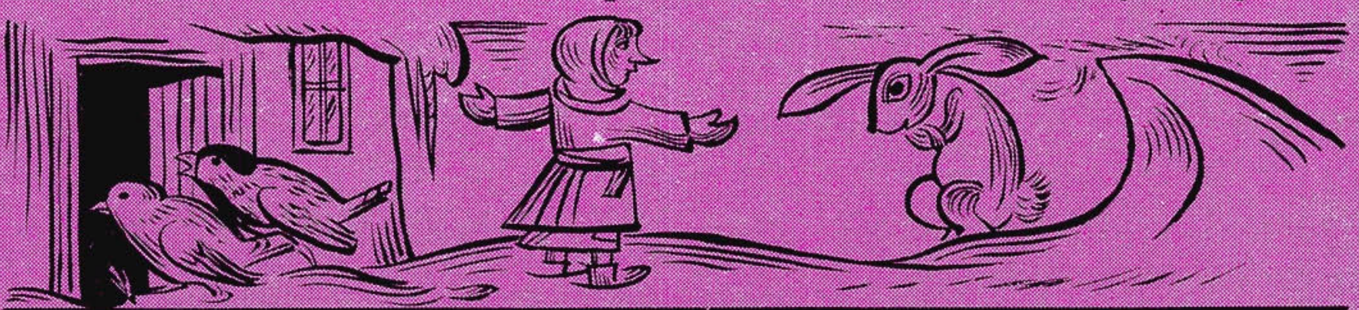
Відчиняє Гоца хатку:
„О, заходьте, мишенятка!"

За хвилину їжачок
Лізе з-поміж гіллячок.

За маленьким їжачком
Скаче вивірка слідком.

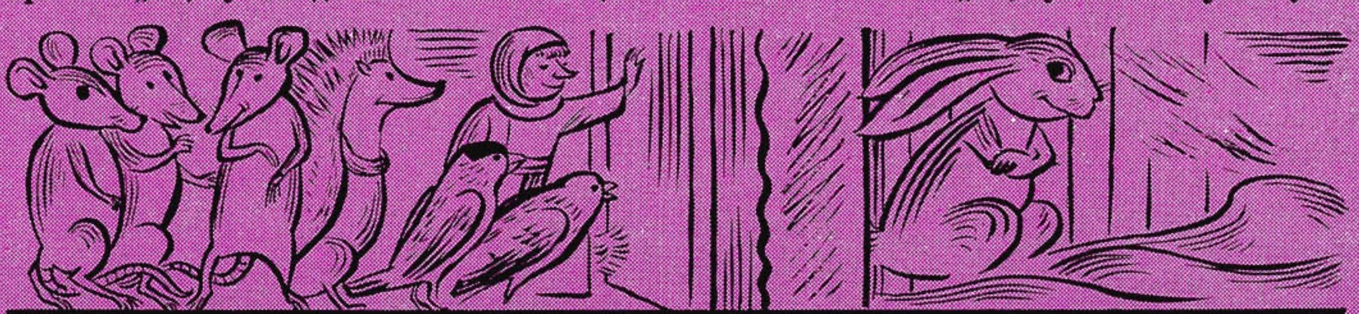
„Ох і холод! Ніде дітись!
Гоценько, пусти погрітись!"

Запищали гороб'ята,
Просять: „Ой, пустіть до хати!"

Гоца радо всіх приймає,
Хоч і місця вже немає.

А тим часом зайченятко:
„Ой, пустіть мене у хатку!"

„Зайку, подивись — дарма! . .
Більше місця вже нема . . ."

„То хоч двері прочиніть,
В хатку хвостика прийміть!"

Притулився Яць вухатий,
Гріє хвостика у хаті.

Прочинити — трішки відхилити двері.

БРАТИ

Жили собі в однім селі чоловік із жінкою і мали двох синів, Чана Мо і Чана Су. Роки минали, діти підростали, а батько-мати старілися.

Коли Чан Мо скінчив двадцять років і оженився, він, як годиться старшому синові, не покинув своїх батьків, а залишився жити з ними, щоб на старості літ не знали вони ніяких турбот.

Скоро після того оженився й молодший брат Чан Су. Оселився він на другім кінці села й почав заводити собі господарство. Побудував сяктак фанзу, дивиться — землю орати нема чим; придбав бика — за землю нема чим платити. А тут ще й дітей годуй! Але Чан Су був працьовитий: виходив на роботу в поле попереду сусідів, а додому вертався пізніше за всіх.

Не легко жилося молодшому братові, та й старшому жилося важко. Адже йому на долю припало турбуватися не тільки своїми дітьми та дружиною, але й старими батьками. Багато клопотів мали брати, жили надголодь, зате дружньо, у згоді.

Одного разу восени порахував Чан Мо свої запаси рижу й подумав:

— „Не багато маю: всього десять мішків. Однак у молодшого брата ще менше зародило! Треба йому допомогти, але так, щоб він не довідався про це".

Коли смерклося, Чан Мо завдав собі на плечі мішок найкращого рижового зерна та й поніс у дім молодшого брата. По дорозі зустрів якогось чоловіка, але не доглянув потемки — кого. Приніс в дім брата мішок, тихцем поклав його та й поспішив назад, щоб принести ще один мішок.

Вернувся Чан Мо додому і нічого зрозуміти не може: як було в нього десять мішків, так десять і залишилося. Але він не мав часу роздумувати. Завдав ще один мішок на плечі та й поніс до свого брата. Йдучи поворітьма, знову зустрів на дорозі якогось чоловіка і знову не розглянув у пітьмі — кого.

Вернувся Чан Мо у свій двір — знову те саме: як було в нього десять мішків, так і лишилося. Що за чудасія!

— „Коли так, — подумав Чан Мо, — то віднесу братові ще парочку мішків".

І знову вирядився знайомою дорогою на другий кінець села. А в той час зійшов місяць, і заледве Чан Мо дійшов до половини дороги, побачив, що назустріч йому йде чоловік також із мішком на плечах. А коли чоловік наблизився, Чан Мо пізнав у нім молодшого брата.

— Куди ти йдеш так пізно? — поспитав Чан Мо.

— А куди це ви йдете в таку пору? — спитався Чан Су.

І обидва брати відразу все зрозуміли, в чому річ, і радісно засміялися. Виявилося, що Чан Су також вирішив допомогти братові, поділитися з ним своїм урожаєм. І вони в один і той самий час почали носити один одному мішки з рижем. Ось чому рижу в Чан Мо не зменшувалось.

Засміялися брати ще раз і міцно обнялись. І хоча мішки з рижем були тяжкі, на серці їм стало легко.

Авжеж, братерська любов усякий тягар і журбу роблять легкими!

Переказав І. Ставничий

Пояснення-словничок: **фанза** — дім, хата; **жити надголодь** — жити скромно, скупо (to live meagerly); **смеркати** — темніти після заходу сонця (to grow dark, become twilight); **поворітьма** — йти назад, повертатися (to come back, return); **пітьма** — темінь, темрява (darkness); **чудасія** — диво (strange, unusual, rare thing, wonder); **вантаж** — тягар (load, burden, weight).

ЗАБАВИ В АСТРОНАВТІВ

Хто з вас не хотів би летіти ракетою на Місяць? Усі хотіли б. Але щоб стати міжплянетним летуном, треба багато вчитися і вправлятись. От хоч би вправлятись у рівновазі. Летун у ракеті летить і вгору і вниз і перевертається, але не має заворотів голови. Летун довго вчиться-вправляється на різних приладах, а ми ось можемо вправлятись без приладів. І зовсім просто: витягаємо вбік обидві руки, а на долоні кладемо клецок, каштан або яблуко. І тоді обертаємося довкола бодай десять разів вправо, потім уліво. Виграє той, кому клецок чи каштан не злетить з долоні або злетить найпізніше.

Вправу повторити з замкненими очима.

***

Осідаємо на Місяці. Нашим „Місяцем" буде велике коло, позначене крейдою або шнурком. Кожен „астронавт" виходить по черзі з кола. Зав'язуємо йому очі і ходимо з ним в усі боки по кімнаті чи площі. Числимо до двадцяти, і тоді лишаємо „астронавта" самого. Тепер він має сам трапити й „осісти" на „Місяці". Кому це вдасться?

***

Зустріч з ... марсіянином. Уявіть собі, що на пляneті Марс зустріли ви подібні до нас істоти. На жаль, вони не розуміють нашої мови. Що ж робити? Зовсім просто: спробуємо порозумітися без слів, відповідними рухами рук, ніг, уст.

Ось покажіть марсіянинові, що хочете пити, їсти, спати, що болить вас нога, голова. А „марсіянин" має показати, де є вода, де можна лягти спати, які є ліки на біль голови.

Отакі ваші розмови без слів з „марсіянами" можуть бути цікаві й веселі. Спробуйте! ***Б. Д.***

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ВЕЧІР „МИШКИ-ГРИЗИКНИЖКИ" ДИТЯЧОГО ГУРТКА КНИГОЛЮБІВ У БРОНКСІ, Н.Й.

Дитячий Гурток Книголюбів при 82-му Відділі СУА у Бронксі, Н.Й., влаштував 20 жовтня 1968 року „Вечір Мишки-Гризикнижки". Вечір відкрила голова Відділу Олена Гентіш, програму вела виховна референтка Леся Кіршак.

Після переведення молитви парохом о. Сотером Голиком, 5-літня Христя Ґонко продеклямувала вірш Катерини Перелісної „Молитва". Розділ „Розмова в бібліотеці" з книжки Лесі Храпливої „Ярмарок Мишки-Гризикнижки" читали Марі-Марта Гніздовська (мати-мишка), Лариса Стасів (мишка-гризикнижка) і Надя Миськів (мишка). Вірш із згаданого розділу „Дві книжки" прочитали Дарка Дика і Надя Миськів. Частину з цього розділу „Книжки на полиці" читали Ігор Венґер, Ірка Гнатів, Ліда Гошовська, Роман Гошовський, Орест Ґонко, Леся Дика, Андрій Раковський і Надя Стецок.

Дитячий Гурток Книголюбів у Бронксі, Н. Й. У першому ряді сидять: о. парох С. Голик, поруч нього зліва письменниця Леся Храплива. У другому ряді стоїть друга з правого боку опікунка Гуртка п-ні Леся Кіршак. У другому ряді посередині сидить редактор „Веселки" В. Барагура.

Байку Леоніда Глібова „Лисиця-Жалібниця" прочитали Ліда Гошовська і Леся Дика, а „Старе добро забувається" Івана Франка — Марта Іванчишин, Роман Іванчишин та Ліда Стасів.

На закінчення програми присутні вислухали оповідання Володимира Барагури „Острозькі первопечатники" зі збірки „Меч і книга". Читали його — Володимир і Петро Миськови та Ігор і Юрко Раковські.

Присутня на вечорі письменниця Леся Храплива прочитала ще два свої короткі оповідання на тему Двомісячника Української Дитячої Книжки.

Після закінчення програми пані Леся Кіршак подякувала всім присутнім за участь у програмі. Опісля відбувся продаж найновіших видань ОПДЛ, яким зайнялися пані Оксана Миськів і Зіна Раковська.

Імпрезу „Вечір Мишки-Гризикнижки" підготовили виховні референтки Відділу пані Леся Кіршак і Оксана Миськів, а господарські референтки — пані Л. Гошовська та А. Стасів приготовили буфет.

Володимир Миськів,
голова Дитячого Гуртка Книголюбів, Бронкс, Н.Й.

ЗАГАДКИ Й РОЗВАГИ

Загадка

Перша частина — сливки половина,
Квітка червона — друга частина.
Цілість — повзає поволі
В лісі, в полі.

Б. Дан.

ЩО ЦЕ?

Стоїть собі аж на даху, та не трясеться зі страху.
Його має кожний дім, з нього лине чорний дим.

ЗАГАДКА-НЕДОМОВКА

В синім небі путь моя,
Швидше всіх літаю я.
Маю крила, хоч не птах,
Люди звуть мене - - - - -.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ

1. Ввесь свій вік пише, а само неписьменне.
2. Чорні, криві, зроду німі, а стануть в ряд — враз заговорять.
3. Язика не маю, а всіх навчаю.
4. Мовчить, а багатьох навчить.
5. Не людина, а є вчителем людини.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ТА РОЗВ'ЯЗКИ РОЗВАГ у „ВЕСЕЛЦІ" за СІЧЕНЬ ц.р.: УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ: 1-5 — мороз, 6 — мороз-весна. ЧИ ЗНАЄТЕ ТАКУ КАРУСЕЛЮ? Пральна машина. ЛЯБІРИНТ: вивірка „Б" дійде до горіхів. ЩО ЦЕ? а) Дерево. б) Дерево восени, взимку й навесні.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК — ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE — BOHDAN, KOZAK-SORCERER

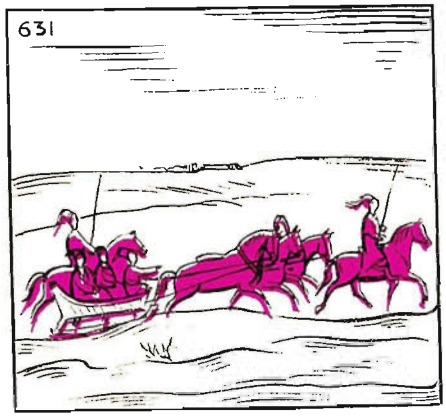
РОЗДІЛ XLIII: ТАЄМНЕ ДЖЕРЕЛО

CHAPTER XLIII: THE MYSTERIOUS WELL

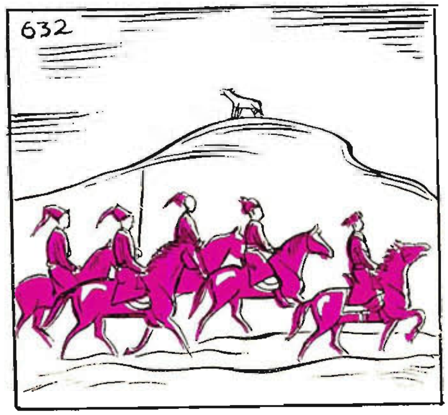
Після радісних святкувань гетьман сказав до Богдана: — Пошлю тебе до кримського хана послом.

After festive celebrations, the Hetman said to Bohdan, "I am sending you on a mission to the Crimean khan."

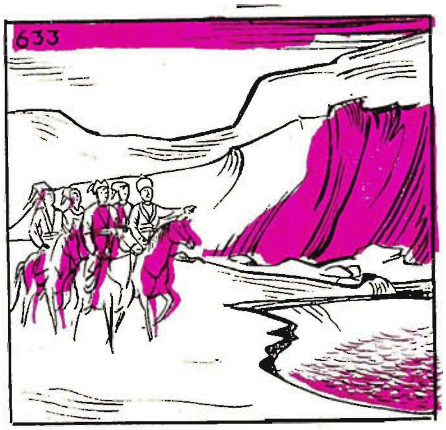
По Різдві Богдан в супроводі сотника Самійла, Данчика та двох козаків вирушив у дорогу.

After Christmas, Bohdan, accompanied by Captain Samiylo, Danchyk, and two Kozaks set out for the Crimea.

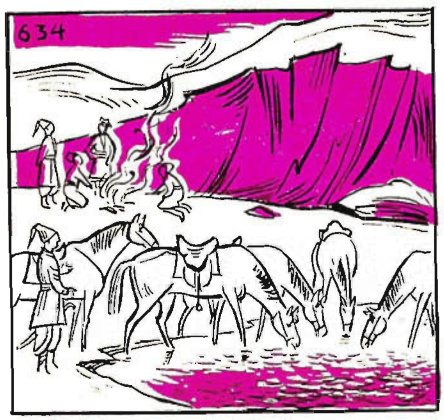
На Запоріжжі Богдан залишив сани, і все посольство поїхало далі верхи.

At Zaporizhia, Bohdan abandoned the sleigh and the entire delegation continued on horseback.

На третій день вони натрапили на балку. З-поміж червоних скель випливало джерело.

On the third day of the journey, they found themselves in a gully. They spotted a well in the red rock.

Козаки самі не пили води, тільки напоїли коней.

The Kozaks watered the horses but did not drink the water themselves.

Прокинувшись уранці, козаки побачили, що коні лежать без руху покотом на землі.

Early in the morning the Kozaks saw their horses lying motionless on the ground.

(Продовження буде)

(To be continued)